

Systémy managementu bezpečnosti potravin – Návod k použití ISO 22000

Food safety management systems – Guidance on the application of ISO 22000

Systemes de management de la sécurité des denrées alimentaires – Recommandations pour l'application de l'ISO 22000

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 22004:2014. Překlad byl zajištěn Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 22004:2014. It was translated by the Czech Office for Standards, Metrology and Testing. It has the same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN P ISO/TS 22004 (56 9610) z října 2006.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Norma byla technicky revidována.

Informace o citovaných dokumentech

ISO 22000:2005 zavedena v ČSN EN ISO 22000:2006 (56 9600) Systémy managementu bezpečnosti potravin – Požadavky na organizaci v potravinovém řetězci

Související ČSN

ČSN EN ISO 9001 (01 0321) Systémy managementu jakosti – Požadavky

ČSN EN ISO 9004 (01 0324) Řízení udržitelného úspěchu organizace – Přístup managementu kvality

ČSN ISO 10015 (01 0337) Management jakosti – Směrnice pro výcvik

ČSN EN ISO 14001 (01 0901) Systémy environmentálního managementu – Požadavky s návodem pro použití

ČSN EN ISO/IEC 17025 (01 5253) Posuzování shody – Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří

ČSN P ISO/TS 22002-1 (56 9613) Programy nezbytných předpokladů pro bezpečnost potravin – Část 1: Výroba potravin

ČSN P ISO/TS 22003:2014 (56 9611) Systémy managementu bezpečnosti potravin – Požadavky na orgány provádějící audit a certifikaci systémů managementu bezpečnosti potravin

ČSN EN ISO 22005:2008 (56 9612) Sledovatelnost v krmivovém a potravinovém řetězci – Obecné zásady
a základní požadavky na návrh a uplatnění systému

ČSN ISO 28000 (01 0381) Specifikace pro systémy managementu bezpečnosti dodavatelských řetězců

Upozornění na národní poznámky

Do normy byly k článku 5.2.2 a do přílohy A do tabulky A.1 doplněny informativní národní poznámky.

Vypracování normy

Zpracovatel: Qualiment, pobočka ČPS, IČ 539252, Ing. Soňa Baršová

Technická normalizační komise: TNK Potraviny

Pracovník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: Ing. Kateřina Hanzlová

MEZINÁRODNÍ NORMA

Systémy managementu bezpečnosti potravin – ISO 22004

Návod k použití ISO 22000 První vydání

2014-09-01

ICS 67.020

Obsah

Strana

Předmluva 5

0 Úvod 6

0.1 Obecně 6

0.2 Přístup z hlediska potravinového řetězce 6

0.3 Procesní přístup 6

0.4	ISO 22000 – související dokumenty	6
0.5	Vztah k ISO 9001	7
0.6	Kompatibilita s jinými systémy managementu	7
1	Předmět normy	9
2	Citované dokumenty	9
3	Termíny a definice	9
4	Obecně (ISO 22000:2005, kapitola 7)	9
5	Plánování	12
5.1	Odpovědnost managementu (ISO 22000:2005, kapitola 5)	12
5.2	Management zdrojů (ISO 22000:2005, kapitola 6)	12
5.3	Připravenost na nepředvídanou událost (ISO 22000:2005, 5.7)	13
5.4	Řízení dokumentů zahrnující řízení záznamů (ISO 22000:2005, 4.2.2 a 4.2.3)	13
5.5	PNP (ISO 22000:2005, 7.2)	13
5.6	Předběžné kroky umožňující analýzu nebezpečí (ISO 22000:2005, 7.3 a 7.7)	14
5.7	Analýza nebezpečí (ISO 22000:2005, 7.4)	14
5.8	Validace ovládacích opatření nebo kombinací ovládacích opatření (ISO 22000:2005, 8.2)	15
5.9	Vytvoření plánu HACCP (ISO 22000:2005, 7.6)	16
5.10	Vytvoření PPNP (ISO 22000:2005, 7.5)	17
5.11	Plánování ověřování (ISO 22000:2005, 7.8)	17
5.12	Sledovatelnost (ISO 22000:2005, 7.9)	18
6	Uplatňování	18
6.1	Obecně (ISO 22000:2005, 7.6.4, 7.8 a 8.2)	18
6.2	Monitorování (ISO 22000:2005, 7.6.4)	19
6.3	Nápravy a opatření k nápravě (ISO 22000:2005, 7.10.1 a 7.10.2)	19
6.4	Nakládání s produkty, které jsou potenciálně nebezpečné (ISO 22000:2005, 7.10.3 a 7.10.4)	19
6.5	Proces komunikace (ISO 22000:2005, 5.6)	20
6.6	Dokumentace (ISO 22000:2005, 4.2)	21
7	Ověřování	25

7.1 Obecně (ISO 22000:2005, 7.8 a 8.4) 25

Strana

7.2 Ověřování specifikací vstupních materiálů a smluvních služeb (ISO 22000:2005, 7.8) 25

7.3 Ověřování systému (ISO 22000:2005, 8.4) 25

8 Zlepšování 26

8.1 Přezkoumání systému managementu (ISO 22000:2005, 5.8) 26

8.2 Zlepšování a aktualizace (ISO 22000:2005, 8.5) 26

9 Použití poradensky a externě vytvořených obecně použitelných návodů (ISO 22000:2005, kapitola 1 a 4.1) 27

Příloha A (informativní) Vzájemné vztahy mezi touto mezinárodní normou (ISO 22004) a souvisejícími dokumenty 28

Příloha B (informativní) Zlepšování prostřednictvím vzdělávání 35

Příloha C (informativní) Angažovanost a motivování prostřednictvím školení/výcviku 36

Bibliografie 37

DOKUMENT CHRÁNĚNÝ COPYRIGHTEM

© ISO 2014

Veškerá práva vyhrazena. Není-li specifikováno jinak, nesmí být žádná část této publikace reprodukována nebo používána v jakékoliv formě nebo jakýmkoliv způsobem, elektronickým nebo mechanickým, včetně pořizování fotokopíí nebo zveřejnění na internetu nebo intranetu, bez předchozího písemného svolení. O písemné svolení lze požádat buď přímo ISO na níže uvedené adrese, nebo členskou organizaci ISO v zemi žadatele.

ISO copyright office

Case postale 56 · CH-1211 Geneva 20

Tel. + 41 22 749 01 11

Fax + 41 22 749 09 47

E-mail copyright@iso.org

Web www.iso.org

Published in Switzerland

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle vypracovávají technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Postupy použité při tvorbě tohoto dokumentu a postupy určené pro jeho další udržování jsou popsány

ve směrnících ISO/IEC, část 1. Zejména se má věnovat pozornost rozdílným schvalovacím kritériím potřebným pro různé druhy dokumentů ISO. Tento dokument byl vypracován v souladu s redakčními pravidly uvedenými ve směrnících ISO/IEC, část 2 (viz www.iso.org/directives).

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoli nebo všech patentových práv. Podrobnosti o jakýchkoli patentových právech identifikovaných během přípravy tohoto dokumentu budou uvedeny v úvodu a/nebo v seznamu patentových prohlášení obdržených ISO (viz www.iso.org/patents).

Jakýkoliv obchodní název použitý v tomto dokumentu se uvádí jako informace pro usnadnění práce uživatelů a neznamena schválení.

Vysvětlení významu specifických termínů a výrazů ISO, které se vztahují k posuzování shody, jakož i informace o tom, jak ISO dodržuje principy WTO týkající se technických překážek obchodu (TBT), jsou uvedeny na tomto odkazu URL: Foreword – Supplementary information

Za tento dokument je odpovědná komise ISO/TC 34 *Potravinářské produkty*, subkomise SC 17 *Systémy managementu bezpečnosti potravin*.

Toto první vydání ISO 22004 zrušuje a nahrazuje ISO/TS 22004:2005, která byla technicky revidována.

0 Úvod

0.1 Obecně

Tato mezinárodní norma poskytuje ve čtyřech částech: plánování, uplatňování, ověřování a zlepšování (plánuj, udělej, kontroluj, jednej) návod k použití ISO 22000. Společně s ustanoveními ISO 22000 tvoří systém managementu bezpečnosti potravin (FSMS).

Podobnost s příslušnými ustanoveními ISO 22000 je dána v názvech a také v příloze A (viz tabulky A.1 a A.2).

0.2 Přístup z hlediska potravinového řetězce

Zavedení FSMS je nástroj používaný pro zmírnění rizika pro veřejné zdraví spojeného s produkty organizace; je také užitečný pro zajištění shody se zákonnými/regulatorními požadavky anebo s požadavky specifikovanými zákazníky.

ISO 22000 napomáhá osvojení systematického přístupu pro rozvoj, dokumentaci, uplatňování a udržování FSMS. Nedílnou součástí tohoto přístupu jsou management dodavatelského řetězce (hodnocení a schvalování dodavatelů) a zajištění bezpečnosti produktů v průběhu distribuce.

0.3 Procesní přístup

ISO 22000 také sleduje „procesní přístup“ (tj. management systému souvisejících procesů s identifikovaným vzájemným působením).

Výhodou procesního přístupu je nepřetržité řízení, které je prováděno mezi jednotlivými procesy v rámci systému.

Pokud je použit v rámci FSMS, procesní přístup zdůrazňuje důležitost:

- a. pochopení požadavků ISO 22000 a jejich naplnění;
- b. chápání bezpečnosti potravin jako procesu;
- c. chápání sledovatelnosti jako procesu;
- d. monitorování výkonnosti a efektivnosti procesu;
- e. neustálého zlepšování procesů založeného na objektivním měření (měřeních).

Jakákoliv ze stran anebo všechny strany, jak jsou definovány vnitřní a vnější komunikací, mohou hrát roli v definování procesních požadavků. Pro vyhodnocení spokojenosti těchto subjektů je třeba nashromáždit a analyzovat informace pro stanovení, zda je, nebo není organizace schopna plnit tyto požadavky.

0.4 ISO 22000 – související dokumenty

Rodina dokumentů ISO 22000 sdružuje množství individuálních mezinárodních norem a technických specifikací, které spolu souvisejí a navzájem se doplňují (viz obrázek 1). ISO 22000 je primární mezinárodní normou, která definuje požadavky a s kterou jsou mezinárodní normy a technické specifikace uvnitř této rodiny provázány.

ISO/TS 22002 (všechny části) [6] poskytuje návod pro splnění požadavků programu nezbytných předpokladů (PNP). Je určena k použití jako podpora požadavků PNP specifikovaných v ISO 22000. PNP dokumenty řady ISO/TS 22002 určují kategorie potravinových řetězců podle ISO/TS 22003:2013, kapitola A.1, a potenciálně související kategorie [7].

ISO/TS 22003 poskytuje návod pro akreditaci certifikačních orgánů, což jsou ty skupiny, které mohou auditovat podle ISO 22000 organizace v potravinovém řetězci. Definuje také základní požadavky pro společnosti žádající o certifikaci podle ISO 22000, pravidla použitelná pro audit a certifikaci a poskytuje nezbytné informace zákazníkům a důvěryhodnost certifikačnímu procesu pokud se týká dodavatelů.

ISO 22005 poskytuje návod na zavedení a provoz systémů sledovatelnosti zahrnující sledovatelnost pro účely bezpečnosti potravin. Část tohoto návodu je také zahrnuta i v této mezinárodní normě (viz 5.12 a odkaz [8]).

Odkaz [10] na ISO 22000 je příručka poprvé vydaná v roce 2006, která je speciálně zaměřená na malé obchodníky, kteří nejsou obeznámeni s ISO a jejich normami a odkazuje také na „kontrola vhodnosti“. Poskytuje těmto organizacím návod pro budoucí certifikaci.

Odkaz [11] na to, jak používat ISO 22000, je příručka poskytující obecný návod napomáhající organizacím, zejména malým a středním, jak rozvíjet, dokumentovat, uplatňovat a udržovat FSMS v souladu s ISO 22000.

Codex Alimentarius

Koncept

**Management
bezpečnosti potravin**

Další podpůrné normy / dokumenty

**ISO 22000
Jste
připraveni?**

Jak použít ISO 22000?

Orgány provádějící audit a certifikaci

Programy nezbytných předpokladů pro bezpečnost potravin **podle kategorií**

Sledovatelnost v krmivovém a potravinovém řetězci

Návod k použití ISO 22000:2005

Požadavky pro veškeré organizace v potravinovém řetězci

řada

Požadavky na orgány provádějící audit a certifikaci systémů managementu bezpečnosti potravin

Obrázek 1 – Přehled dokumentů souvisejících s ISO 22000

0.5 Vztah k ISO 9001

ISO 22000 je navržena pro společné použití s ISO 9001 [1] a jejími podpůrnými normami.

ISO 9001 stanovuje požadavky na systém managementu kvality, které mohou být interně používány organizacemi, pro účely certifikace nebo pro smluvní účely. Je zaměřena na efektivnost systému managementu kvality při plnění požadavků zákazníka.

ISO 22000 stanovuje nezbytné požadavky FSMS pro podobné účely.

0.6 Kompatibilita s jinými systémy managementu

FSMS je nejúčinnější při vyvíjení, dokumentování, uplatňování a udržování v rámci strukturovaného systému managementu, který je včleněn do souhrnných aktivit managementu organizace.

ISO 22000 umožňuje organizaci, aby přizpůsobila svůj vlastní FSMS jiným souvisejícím ISO systémům managementu nebo je do svého systému začlenila (např. ISO 9001 [1], ISO 14001 [4], ISO 28000 [9]).

Organizace může přizpůsobit část managementu svého existujícího ISO 22000 systému (systémů) tak, aby usnadnila zavedení jiných ISO norem pro systémy managementu. Například, následující prvky systému by mohly být společné i pro jiné ISO systémy managementu, avšak řízeny, pokud je třeba, jinak anebo nezávisle:

- politika;
- odpovědnosti managementu (závazky, zdroje a cíle);
- odborná způsobilost (školení/výcvik);
- přezkoumání managementu;
- monitorování a měření;
- řízení dokumentace;
- audity systému;
- nápravná opatření;
- neustálé zlepšování;
- sledovatelnost;
- komunikace.

1 Předmět normy

Tato mezinárodní norma poskytuje obecné doporučení pro použití ISO 22000.

Tato mezinárodní norma nevytváří, nemění nebo nenahrazuje žádné požadavky ISO 22000. Jednotlivé organizace mohou svobodně zvolit nezbytné metody a postupy pro naplňování požadavků ISO 22000,

návod poskytnutý touto mezinárodní normou nemůže být v žádném případě považován za požadavek.

Tato mezinárodní norma byla navržena pro posílení přijetí a použití systémů managementu bezpečnosti potravin (FSMS) založených na ISO 22000 stejně jako pro zlepšení porozumění, komunikace a koordinace mezi organizacemi v potravinovém řetězci.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.